Betoog 30 juni

Op maandag 1 mei, de Dag van de Arbeid, hebben werknemers van het AH distributiecentrum aan Galvaniweg het werk neergelegd. Ik was daar met een groep SP'ers om hen te steunen in wat de grootste staking ooit bij het distributiecentrum zou worden. Honderden werknemers, waaronder veel Poolse uitzendkrachten staken hun nek uit en stonden op tegen een machtige multinational. Binnen enkele dagen waren de meeste schappen bij Zwolse AH's grotendeels leeg.

Toch weigerde het bedrijf haar personeel te compenseren voor de hoge inflatie en wou het bedrijf juist de arbeidsomstandigheden verslechteren en toeslagen schrappen. En dat terwijl het een multinational is die miljarden winst maakt.
En ze zijn daarin niet de enige ….

Veel bedrijven, de grote supermarkten voorop, maken op dit moment woekerwinsten. Ondertussen wordt de waarde van wat werkende mensen overhouden in hun portemonnee rap minder doordat de hoge inflatie.. Dit gaat niet om het doorberekenen van gestegen kosten, maar ongegeneerd graaien. Als de lonen stijgen om de koopkracht nog enigszins op peil te houden verhogen de graaiers de prijzen nog meer om maar niet te hoeven inleveren op hun winst. Geen inflatie, maar graaiflatie!.

De overheid laat het op zijn beloop. Want het kabinet en de meeste politieke partijen zijn liberaal en dienen de belangen van multinationals en de rijken. De hoge prijzen in de supermarkt worden niet aangepakt, de energiebedrijven krijgen met het prijsplafond miljarden subsidie om hun winsten op peil te houden, brandstof wordt steeds duurder terwijl de fossiele industrie omkomt in de winst en verdrinkt in de miljarden subsidies die ze krijgen van minister Jetten. Het kabinet hobbelt van crisis naar crisis zonder de problemen van de mensen op te lossen.

Dit brengt enorm veel Zwollenaren in de problemen. Mensen die eerst met moeite nog de eindjes aan elkaar wisten te knopen redden dat al lang niet meer. Steeds meer mensen komen in de schulden, de armoede of dreigen daar in te komen. Het zijn niet alleen de boodschappen, ook energie, brandstof, OV alles wordt steeds duurder.

Steeds hogere uitkeringen aan aandeelhouders past in een al langer lopende trend. Een steeds kleiner deel van wat wij in dit land verdienen gaat naar werknemers. Sinds 1980 zijn de uitkeringen voor aandeelhouders explosief gestegen. Tussen 1980 en 2021 steeg met 939 procent(!!!).

Ondertussen is ons besteedbaar inkomen in 40 jaar amper gestegen. Volgens het CBS verdwijnt van elke euro die met werk wordt verdient een kwart in de zakken van bedrijven en aandeelhouders. Vinden we het dan gek dat er zoveel armoede is?

Een systeem dat de welvaart die wij allemaal met onze arbeid verdienen overhevelt naar aandeelhouders, huisjesmelkers en andere profiteurs is een slecht systeem. Een systeem zonder moraal en zonder toekomst.

Met deze analyse in het achterhoofd kijken wij naar deze PPN en de plannen van het college voor de komende jaren. Veel zal afhangen van de concrete plannen bij de begroting, want veel in deze PPN is best algemeen. Echt scherpe keuzes zien we nog niet. Het college geeft wel aan geen ruimte te willen geven voor nieuw beleid of andere prioriteiten. Toch wil de SP zich vandaag hard maken voor ruimte op een viertal gebieden die wij als zeer urgent zien. (doelgroepenvervoer, volkshuisvesting, armoedebestrijding, gezondheid) Onze 3 belangrijkste prioriteiten richting de begroting zijn daarbij: Het terugdringen van ongelijkheid, het vergroten van bestaanszekerheid en het vergroten van zeggenschap. De manier om die te bereiken is door samenwerking, gemeenschappelijke oplossingen en het terugdringen van marktwerking in essentiële voorzieningen.

Doelgroepenvervoer

Al lange tijd zijn er grote problemen met het doelgroepenvervoer, het meest pijnlijk zichtbaar bij het leerlingenvervoer.

Dit gaat niet om een keer te laat op school komen. Dit gaat om kinderen die de intocht van Sinterklaas op hun school hebben gemist, die te laat op hun zwemles komen, dit gaat om broertjes en zusjes die niet naar school kunnen omdat ouders niet weg kunnen voordat hun kind is opgehaald, dit gaat om ouders die daardoor dus ook niet naar hun werk kunnen. Dit gaat om kinderen die op een verkeerd adres worden afgezet, om kinderen die zijn vergeten in een taxibusje, kinderen die “gewoon” zoek zijn.

De chauffeurs die dit vervoer verzorgen vinden dit verschrikkelijk. Zij doen hun elke dag hun stinkende best goed vervoer te verzorgen. Maar ook zij staan onder druk. Zo erg dat ook hier eerder dit jaar is gestaakt. Wij hebben ook hen gesteund en met hen gesproken. De lonen zijn laag, chauffeurs moeten hele dagen beschikbaar zijn, maar krijgen slecht een paar versnipperde diensten betaald. Zodra de aanbesteding van de gemeente binnen is beginnen de taxibedrijven zoveel mogelijk hun winst te maximaliseren ten koste van het personeel. De gemeente heeft meerdere

keren moeten ingrijpen bij het doelgroepenvervoer de afgelopen periode. Maar voor de toekomst ziet het college de oplossing in ‘fietsen’ en het afschuiven van verantwoordelijkheid op ouders. Het college lijkt totaal niet te begrijpen waarom er eigenlijk leerlingenvervoer is. En dat dit gewoon een wettelijke taak is van de gemeente. Dit zal zorgen dat de bestaande problemen erger worden. De oplossing is helder: haal het doelgroepenvervoer uit de markt. Geen dure aanbesteding, geen bedrijf dat de opdracht doorzet naar een onderaannemer in Limburg. Dan hebben we zeggenschap en kunnen we werken aan beter vervoer en betere arbeidsvoorwaarden.

Voorzitter, de SP vraagt het college te onderzoeken hoe we dat het beste kunnen gaan doen.
Dat wij als gemeente het leerlingenvervoer zelf gaan regelen. *Zo houden wij de regie in eigen handen. Daarnaast kunnen wij dan scenarios uitwerken waarin wij chauffeurs een volwaardige baan met een fatsoenlijk salaris kunnen bieden. Een goed voorbeeld is de gemeente Gooise Meren: Daar heeft de raad besloten om het doelgroepenvervoer te gaan inbesteden.*

Volkshuisvesting.

Ik ga het een keer niet hebben over het falen van het college en de weigering om betaalbare woningen te bouwen. Waar het bouwen van huizen in elk geval veel aandacht krijgt en benoemt wordt als prioriteit geld dat niet voor de beschikbaarheid en betaalbaarheid van de bestaande woningen. Misstanden op de huurmarkt moeten worden aangepakt. Daar is veel actie nodig, er komen ook nieuwe wettelijke verplichtingen bij, dus moet daar ruimte komen voor nieuw beleid, geld en capaciteit. Is die ruimte er met deze PPN vraag ik aan het college?

Huisjesmelkers en beleggers kunnen nog altijd ongehinderd hun gang gaan in deze gemeente. En daar is Zwolle inmiddels tamelijk uniek in. Steden met een opkoopverbod zien door het hele land dat het werkt om schaarse koopwoningen beschikbaar te houden voor starters. Na jaren van treuzelen, politieke onwil en smoesjes van de ene na de andere wethouder heeft Zwolle nog altijd niet zo’n verbod. Daarom komt de SP binnenkort met een initiatiefvoorstel met een kant en klare verordening om eindelijk een opkoopverbod voor beleggers in te voeren.

Armoede

Bij de begroting deden wij een voorstel de bijzondere bijstand voor meer mensen beschikbaar te maken. Dat is bij uitstek een geschikt middel om mensen te helpen omdat veel soorten kosten er onder vallen. Op verzoek van het college en enkele fracties is dat voorstel in pre-advies genomen door het college. Wij waren blij verrast dat het college is gekomen met een positief advies.
Deze motie zullen we nu met de PvdA in instemming brengen en 8 andere logo's passen daar nog prima bij.

Aanvullend daarop vragen wij of het college bereid is te kijken naar de individuele inkomenstoeslag. Specifiek die voor eenoudergezinnen is in Zwolle erg laag in vergelijking met andere gemeenten en helpt de meerderheid van de kinderen die opgroeien in armoede.

Gezondheid

We krijgen steeds meer geluiden over slechte toegang tot eerstelijnszorg en afhouden van huisartsbezoeken. Online checklists zijn geen vervanging van een arts. Ook zijn er zorgen over commerciele partijen o.a. in Dieze. Het is geen nieuws dat er een groot tekort aan huisartsen is in Zwolle. Maar het verdient meer aandacht en urgentie. De kwaliteit van de zorg staat onder druk en dit zal in de toekomst ook leiden tot hoge maatschappelijke kosten. Terwijl er juist meer aandacht voor preventie nodig is.

Graag horen wij van het college wat zij doet om dit probleem op te lossen. De SP pleit voor een actievere rol van de gemeente om partijen bij elkaar te brengen en ook nadrukkelijk te kijken naar huisvesting. In het verlengde van de inzet rond Oekrainse vluchtelingen moedigen wij het college aan daarbij waar mogelijk buiten de bestaande marktwerking te kijken en te stappen.

Ook vragen we opnieuw aandacht voor mondzorg. Doordat de tandarts niet in het basispakket zit gaan steeds meer mensen door hoge kosten niet naar de tandarts. Dat draagt bij aan ongelijkheid en hoge toekomstige zorgkosten. Daarom dienen we met Swollwacht een voorstel in om ook hier te kijken wat er vanuit de gemeente mogelijk is om hier wat aan te doen.

Afsluitend

De werknemers van Albert Heijn hebben hun strijd gewonnen. Ze hebben de multinational op de knieën gekregen, meer loon en alle verslechteringen zijn van tafel. Steeds meer mensen pikken het niet langer, organiseren zich, staken en winnen. Dat is de kracht van solidariteit en mensen die samen in actie komen. En daar is uiteindelijk niks tegen bestand, niet een multinational, niet het falende afvalbeleid van het college en zelfs niet het kapitalistische systeem.